

Δράση: Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας
Υποδράση: Ενδοσχολική Επιμόρφωση, Επιστ.υπεύθυνη: Μαρία Λιακοπούλου

Διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε πολυπολιτισμικές τάξεις

Περίληψη

20, 27 Νοεμβρίου & 4 Δεκεμβρίου 2012

Δημοτικό Σχολείο Σημάντρων

Διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε πολυπολιτισμικές τάξεις

Ευγενία Δανιηλίδου, Δρ Παιδαγωγικών Επιστημών, Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων

daniieugenia@gmail.com

eugeniad@nured.auth.gr

Στο σεμινάριο παρουσιάζονται οι βασικές αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και το θεσμικό πλαίσιο για την εκπαίδευση των αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών στην Ελλάδα. Περιγράφεται η σύνθετη διαδικασία της κατάκτησης μιας δεύτερης γλώσσας σε πολυπολιτισμικές τάξεις και σε τάξεις υποδοχής. Εξετάζονται οι παράγοντες που συντελούν ή που εμποδίζουν την εκμάθηση μιας δεύτερης γλώσσας, ο ρόλος της μητρικής στην κατάκτηση της δεύτερης γλώσσας (αφαιρετική, προσθετική διγλωσσία), η διάκριση Βασικών Διαπροσωπικών Επικοινωνιακών Δεξιοτήτων και Γνωστικής Ακαδημαϊκής Γλωσσικής Επάρκειας και διευκρινίζονται οι ομοιότητες και οι διαφορές ανάμεσα στην κατάκτηση της μητρικής και της δεύτερης γλώσσας.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται στόχοι, θεωρητικές αρχές και βασικοί άξονες της γλωσσικής διδασκαλίας που συμβάλλουν στην ανάπτυξη της Γνωστικής Ακαδημαϊκής Γλωσσικής Ικανότητας (CALP). Ειδικότερα, προτείνονται συνδυαστικές διδακτικές προσεγγίσεις για την ανάπτυξη δεξιοτήτων κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου, καθώς και στρατηγικές για τη διδασκαλία και μάθηση της γλώσσας σε μεικτές τάξεις, όπου το επίπεδο γλωσσικής επάρκειας του μαθητικού πληθυσμού στη γλώσσα διδασκαλίας ποικίλλει. Παρουσιάζονται, επίσης, βασικές αρχές και τεχνικές αξιολόγησης του μαθητή (εναλλακτικές μορφές, περιγραφική αξιολόγηση, φάκελος αξιολόγησης για τη γλώσσα – portfolio κ.ά.).

Αναπτύσσονται και περιγράφονται, ακόμη, παράμετροι που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τη δημιουργία ενός ευνοϊκού μαθησιακού περιβάλλοντος, που αποτελεί προϋπόθεση για τη διδασκαλία και μάθηση σε πολυπολιτισμικές τάξεις καθώς και για τη γόνιμη αλληλεπίδραση ανάμεσα σε διαφορετικούς πολιτισμούς.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Γκόβαρης, Χ. (2001). *Εισαγωγή στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση*. Αθήνα: Ατραπός.

Coelho, E. (2007). *Διδασκαλία και μάθηση στα πολυπολιτισμικά σχολεία*. Επιστημονική επιμέλεια:

Τρέσσου Ε. – Μητακίδου Σ. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.

Cummins, J. (2002). Στο Ε. Σκούρτου (επιμ.) *Ταυτότητες υπό διαπραγμάτευση. Εκπαίδευση με σκοπό την ενδυνάμωση σε μια κοινωνία της ετερότητας*. Αθήνα: Gutenberg.

Δαμανάκης Μ., (2002). *Η εκπαίδευση των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών στην Ελλάδα. Διαπολιτισμική προσέγγιση*. 5η ανατύπωση. Αθήνα: Gutenberg.

Δανιηλίδου Ε., Βορβή Ι. (2011). «Διδακτικά βιβλία και διαπολιτισμική εκπαίδευση: Το βιβλίο της Νεοελληνικής Γλώσσας Β' Γυμνασίου». Σύγχρονη Εκπαίδευση. Τεύχος:164: 46-62.

«Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Σπουδών και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών για την Υποχρεωτική Εκπαίδευση» (2003). ΦΕΚ. Τεύχος Β', αρ. φύλλου 303/13-03-03. Τόμος Α', Αθήνα: ΥΠΕΠΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

- Κεσίδου, Α. (2008). Διαπολιτισμική εκπαίδευση: μια εισαγωγή. Στο Παπαναούμ Ζ. (επιστ. υπευθ.), Οδηγός επιμόρφωσης. Διαπολιτισμική εκπαίδευση και αγωγή. Θεσσαλονίκη.
- Ματσαγγούρας, Η. (2002). *Στρατηγικές διδασκαλίας. Η κριτική σκέψη στη διδακτική πράξη*. Αθήνα: Gutenberg.
- Μητακίδου, Σ., Τρέσσου, Ε. (2002). *Διδάσκοντας γλώσσα και μαθηματικά με λογοτεχνία*. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.
- Μητακίδου Σ., Δανηλίδου Ε. (2007). Διδασκαλία και μάθηση της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας: Απόψεις εκπαιδευτικών. Στο Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου: Η ελληνική γλώσσα ως δεύτερη /ξένη. Έρευνα, διδασκαλία και εκμάθηση της. Παιδαγωγική Σχολή Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Θεσσαλονίκη: University Studio Press. 453-465.
- Mitakidou, S. Tressou, E. & Daniilidou, E. (2007). "Cross-cultural education: A challenge or a problem?" In M. Bloch & B. B. Swadener (special guest editors) Education for all: Social inclusions and exclusions. *International Journal of Educational Policy, Research & Practice: Reconceptualizing Childhood Studies*. 67-81.
- Νικολάου, Γ.(2005). *Η διαπολιτισμική διδακτική*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Samway, K., McKeon, D. (1999). *Myths and realities: Best practices for language minority students*. Portsmouth, New Hampshire: Heinemann Educational Books.
- Skutnabb-Kangas, T. (1981). *Bilingualism or not. The education of minorities*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Swadener, B., Lubeck, S. (1995). *Children and families "at promise"*. Albany: State University of New York Press.
- Thomas, W., Collier, V. (1997). *School effectiveness for language minority students*. Washington, DC: National Clearinghouse for Bilingual Education.
- Τσιάκαλος, Γ. (2000). *Οδηγός αντιρατσιστικής εκπαίδευσης*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Χοντολίδου, Ε. (2004). Διδασκαλία και αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών. Στο <http://www.kleidiakaiantikleidia.net>
- Χαραλαμπόπουλος, Α. & Χατζησαββίδης, Σ. (1997). *Η διδασκαλία της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας: Θεωρία και πρακτική εφαρμογή*. Θεσσαλονίκη: Κώδικας.
- UNICEF (2001). Διακρίσεις – ρατσισμός – ξενοφοβία στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Διαθέσιμο στο: <http://www.unicef.gr/reports/racism.php>